

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára:
Egész évre 4 korona.

Szerkesztő: **JESZENSZKY PÁL**,
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ELNÖKE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 Ft. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 Ft. gazdasági segédtisztéknek 2 Ft 50 k.

Kérelem.

Azon tisztelt tagjainkat, kik tagdíjaikkal még hátralékban vannak, felkérjük, hogy azokat mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Az ügyvezetőség.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1904. évre tagdíjaikat okt. 15-től november 19-ig beküldötték: 10 koronát: Banke Antal, Floryk Ferencz, Hegedűs Vince, Hornyánszky Ambrus, Hideghéthy Lajos, Laehne Hugó, Misley Pál, Sándor Lajos, Simon Miksa, Szungyi Gábor, Sztankovits Ferencz, Tóth Lajos, Veisz Gusztáv, Wilhelm Fülöp.

5 koronát beküldötték: Bronner Armand, Hirschenhauser Gyula, Illés István, Metzinger Jakab, Székács János, Zsupányi Gyula.

Hátralékot fizettek: Illés István 5, Laehne Hugó 50, Misley Pál 20 koronát.

1905-re 10 koronát beküldötték: Fodor László, Laehne Hugó, ifj. Pap Ákos, Szécsi Gyula, Tóth István (Ada) és 5 koronát Kokas István.

Egyesületi élet.

Egyesületünk folyó hó 16-án *Bujanovics Sándor* m. kir. udvari tanácsos elnök elnöklété alatt választmányi ülést tartott. Jelen voltak: *Máday Izidor* nyug. min. tanácsos alelnök, *Christelyi Béla*, *Gressler Vilmos*, *Ghimessy László*, *Kodolányi Antal*, *Landesz József*, *Matlaskovszki Tádé* választmányi tagok, *Balogh Henrik* és *Jeszenszky Pál* ügyvezető mint előadó.

Távollétüket kimentették *Becsey Hugó*, *Deininger Imre*, *Székács István* választmányi tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Gressler Vilmos* és *Kodolányi Antal* választmányi tagokat kéri fel.

Ügyvezető előterjeszti az új tagokul jelentkezettek névsorát, akiket a választmány a tagok sorába felyett. Ezek a következők: ifj. Pap Ákos gt., Tóth István gt., Kokas István okl. gt., Fodor László okl. gt.

Kilépését bejelentette 5 tag, akik a folyó év végével, miután tagsági kötelezettségüknek eleget tettek, a tagok sorából töröltetni fognak.

A múlt hó végéig terjedő összeállítás szerint az egyesület bevételei tettek: 26,664 K. 52 fillér, a kiadások pedig 15,012 K. 01 fillér. A maradvány 11,652 K. 51 fillér.

A választmány Katona Péter Pálnénak 200 K. segélyt és Tibold Ferencznek 200 K. neveltetési pótlékot folyósított.

Ezután elnök jelentést tett a létesítendő internátus ügyében eddig folyamatba tett előmunkálatokról s a létesítés anyagi eszközeinek beszerzése tárgyában tett lépésekről.

Ügyvezető ezután bemutatta az internátus szervezeti szabályzatának tervezetét, amely az

érdekelt köröknek az eszme anyagi támogatására irányuló felhívások kíséretében a választmány ily értelmű határozata értelmében a jövő hó elején meg fog küldetni.

A folyó ügyek elintézése után a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézete igazgatósága tartotta meg *Bujanovics Sándor* elnöklété alatt rendes havi ülést. *Jeszenszky Pál* ügyv. igazgató betérjeszti havi jelentését, mely szerint az intézet tagjainak száma 175-re, vagyona pedig értékpapirokban 462,294 K. 25 fill.-re, a Magy. Orsz. Közp. Takarékpénztárnál levő betétben 13,576 K. 59 fill.-re, a Magy. Kir. Postatakarékpénztárnál levő betétben 2978 K. 82 fill.-re és hátralékos díjakban 10,019 K. 84 fill.-re, összesen tehát 488,869 K. 50 fill.-re rug. Targyaltatt továbbá egy tagnak az általa befizetett díjak visszatérítése iránt benyújtott kérvénye. Az igazgatóság a tag rokkantságát beigazoltak látván, a kérelemnek helyt adott és a díjak visszatérítését elrendelte. Több kisebb ügy letárgyalása után az ülés véget ért.

A gazdatiszti internátusról.

Egyesületünk múlt havi igazgatóválasztmányi ülésében határozta el az egyesület 25 évi jubileumának megünneplésére egy internátus létesítését a gazdatisztek fiainak elhelyezésére, amelynek előkészítő munkálatai immár folyamatban vannak. Az internátus alapításának indítványozója és legbuzgóbb szószólója eredetileg egyesületünk megboldogult alelnöke, *Bálintffy Pál* volt, aki jóformán egyesületünk megalakítása óta buzgólkodott egy ilyen intézet felállításán, de sajnos, az akkori mostoha viszonyok között sikertelenül. Ma, ugylátszik, hogy a helyzet kedvezőbbben alakult és mi csak boldog emlékezetű alelnökünk szellemi hagyatékának végrehajtói vagyunk, amidőn az ő kedves plánumát megvalósítani törekszünk.

A tervezett internátus célját és alapföltételeit már lapunk október havi számában ismertettük. Valamint az erőforrásokat is, amelyek igénybevételeivel a tervezett intézményt létesíteni kívánjuk. Ma már az intézmény tervezete elkészült, az előszámítások megtették és a gazdatisztek helyzetének javításában érdekelt társadalmi körökhöz már a jövő hó elején

szét fogjuk küldeni a felhívásokat és gyűjtőleveket, amelyekben ezen köröket, valamint magukat a gazdatisztek is, a létesítendő internátus hathatós támogatására kérjük.

És most legyen szabad e bizalmat, amellyel az érdekelt köröktől az internátus alapításának hathatós támogatását reméljük, röviden megokolnunk. A gazdatiszt legnehezebb gondja a gyerekekneveltetés; oly nehéz gond, mely idő előtt megtöri munkabírásukat és saját anyagi érdekeik előtérben tartására kényszeríti a sokszoros családapákat. Ez azonban még csak az anyagi gond; súlyosabb ennél az erkölcsi kétség, hogy a nélkülözés és nehéz munka szülte anyagi áldozatok mehozozzák-e a remélt sikert a fiuk testi, tanulmányi és erkölcsi fejlődésében. E nehéz kétely idáig nem ok nélkül kizozta a szülők agyát, szívet és sok tekintetben csökkentette azok energiáját a hivatalos működésben. Aki tehát segít elhárítani a szülők anyagi gondját és eloszlatni nehéz erkölcsi kétségeit, az fokozza a gazdatiszt munkakedvét és képességét a mezőgazdaság fejlesztésének véghetetlen hasznára és egyuttal hozzájárul a gazdatiszti osztály anyagi helyzetének javításához, amely szeretetteljes támogatást a derék munkás társadalmi osztály már régóta becsülettel kiérdemelt.

Az anyagi és erkölcsi támogatás, amelyre az internátus létesítése érdekében az érdekelt körök áldozatkészségét kérjük, nem pusztán egyesek, avagy egy osztály, hanem az egész magyar társadalom, a közzgazdaság érdeke, mert a gazdatisztek működése szabja meg egész vidékek gazdasági fejlődésének irányát, akik ily módon a mezőgazdasági kultúra főbbfejlesztésének uttorói. Reméljük tehát, hogy kérelmünk szives meghallgatásra talál azon köröknél, amelyeknek áldozatkészsége az első internátus megalkotását és e kezdet alapján a hasonló nevelő-intézetek egész hálózatának kiépítését lehetővé teszi.

Nem okleveles gazdatisztek

gyakorlati vizsgájához ajánlott **összes segéd-könyvek** megszerezhetők a „Patria“ részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. VAVAVAVA

Gazdatiszti szakoktatás.*)

Tulajdonképpen a gazdasági szakoktatásról kellene beszélnünk. De mert itt a gazdatisztek lapjába írunk és mert állítólag a felsőbb gazdasági tanintézetek elsősorban gazdatisztek nevelésére valók, maradjunk a gazdatiszti szakoktatás czim mellett.

Meggyőződésem szerint ugyan az iskolai szakképzés épp oly szükséges volna a földmives, földbirtokos és bérlő, mint a gazdatiszti osztálynak. De hát nálunk a mezőgazdálkodás paraszt mesterségnek tekintetik, amelynek ismerete úgy ragad az emberre. Hát ragad is arra, aki népies kiszólás szerint „az ökör fara mögött nőtt fel”. De erre is csak éppen annyi ragadhat, amennyit szülei és cselédjei tudtak, de ezek édes keveset tudtak és ennyi tudástól a mai viszonyok között akár éhen halhat a gazda. Hanem igenis, ha akár iskolában, akár magánzorgalomból tovább képi magát, ha úgy írásból, mint mások tapasztalataiból fejlesztési ismereteit és lépést tart a gazdasági szakismeretek folytonos fejlődésével, akkor a kellő szorgalom kifejtésével megálhatja helyét a mai nehéz gazdasági helyzetben és diadalmasan küzdhet a létérti harcban.

Különösen érvényes e tétel a középbirtokos osztályra, mely csak egyéni munkálkodásával képes aránylag csekély földtökejét oly mérvben kamatoztatni, hogy magát és családját, társadalmi állásának igényeihez mérten fenntarthassa és vagyonban is gyarapodhassék. Tudvalévő azonban, hogy a magyar nemesi középbirtokos osztály nemhogy vagyonban gyarapodnék, de folytonosan és ijesztő mérvben pusztul és szaporítja az uri proletárságot. Már pedig e pusztulást ha számos mellékkörülmény végzetes összehatása idézte is elő, annyi bizonyos, hogy a főindítók a tudatlanság volt, mert a kellő szorgalom és tudással a nemesi birtok gazdálkodását gátló és megnehezítő többi körülmények káros következményeit könnyen el lehetett volna hártani. Aminthogy az élelmesebbek el is hártották, ám a szükséges szakismeret hiányzott a multban és hiányzik még ma is. Kívánatos, hogy a jövőben ne hiányozzék és bizony e hiányt csak tanulással lehet pótolni.

A gazdasági szakoktatásra tehát szüksége vagyon gazdának és gazdatisztnak egyaránt, de különösen ez utóbbinak. Mert a dzsentri ha el is veri a vagyonát, hát a magát verí el. Ám a gazdatiszt mások birtokát kezeli, rendszeren mások nagyérdékű vagyonát és így míg egyrésztől becsületbeli és erkölcsi kötelezettsége, hogy uraságának vagyonát a lehető legmagasabban jövedelmeztesse, másrésztől a közgazdasági országos érdekek megkövetelik az ily nagy birtokon az egész vidéknek példát mutató és gazdálkodási rendszerét irányító jövedelmező gazdálkodást. A gazdatisztnak, hogy e hivatását méltóképpen betölthesse, a kor színvonalán álló gazdasági szakképzettséggel kell bírnia, és habár e szakképzettség önképzés útján is megszereshető, annak legbiztosabb megszerzési módja mégis csak a gazdasági szakoktatás.

A gazdasági szakoktatás fejlesztése most élénk eszmecsere tárgyát képezi, úgy „Köztelek”-ben, mint más szak- és napilapokban. E kérdés nagy jelentőségénél fogva tényleg megérdemli az erőteljes megvitatást és illő dolog, hogy mi különlegesen a gazdatisztek szempontjából e lapok hasábjain is foglalkozzunk vele.

Szükséges-e a gazdatiszti szakoktatás?

E kérdést jóformán a bevezetésben letárgyaltuk. A józan gondolkodásból kifolyó felelet csak igenlő lehet. Látjuk azonban, hogy tényleg kammerdienerek, leibjágerek, inasok, kiszolgált altisztek stb. stb. is alkalmaztatnak gazdatisztekül, sőt sokszor a főtiszt felelősségterhes állását töltik be, holott az okszerű, a

kor színvonalán álló és így jövedelmező gazdálkodásról még csak fogalmuk sincs. Ily esetekben az uraság bizalma, amelylyel vagyona és jövedelmének kezelését ily műveletlen közegre bizza, jobbára csak a nagyon is kétes hűségre fektetett egyéni bizalmon alapul és az eredmény rendszeren az, hogy az ilyen gazdatisztek excellálnak a gorombáskodás virtusában, ökmaguk meggazdagodnak az uraság rovására, de a bizalmas cseléd gazdatiszttel szemben az uraság ugyszólván tehetetlen.

Ez ugyan tény, de mégis csak föltevés arra nézve, hogy csakugyan szükséges-e a gazdatiszti szakoktatás? Mert nem szabad felednünk, hogy a magasabb gazdasági szakismeretek az önképzés útján is megszereshetők és voltaképpen a szakoktatásban nem részesült gazda egyenesen rá van utalva, hogy ismereteit önképzés útján fejlessze, mert különben nem állhatja meg helyét a gazdasági küzdelmek porondján.

E kérdésben csak a jelenlegi általános gazdatiszti állapotok tanulmányozásából meríthetünk felvilágosítást. E sorok írója ugy 25 éves gazdatiszti praxisa, mint jelenlegi helyzetéből kifolyólag ösméri a magyar gazdatiszti tudás állapotjait. E tapasztalatok eredménye azonban nagyon is szomorú. A legintelligensebb magyar gazdaosztály, a magyar gazdatiszti kar visszamaradottsága egyenesen megdöbbentő. És ez nem is csoda. Jobbára nem tanult és a nálunk szokásos egyoldalú gazdálkodási rendszer mellett a gyakorlatból sem sokat tanulhatott. Ám a jelenben sem tanul; könyvet nem vásárol; szaklapot nem járát, vagy ha járátja is, nem olvassa. A közügyek és gazdasági mozgalmak iránt nem érdeklődik. Hát akkor hogyan és miből képezze magát?

A gazdatiszti kar jelenlegi általános szakképzettségi állapotából kifolyólag tehát nagyon is szükséges a rendszeres szakoktatás. Szükséges annál is inkább, mert ez még a legtörekvőbb gazdatisztnak is nagyon megkönnyíti a további önképzést. Mert előzetes szakoktatás és elméleti szakképzettség nélkül a legtörekvőbb, legjóravalóbb gazdatiszt sem tájékozódik biztosan a további önképzés terén és a szakműveket is nehezebben érti meg. Kétszeres munkát kell tehát kifejtjenie, hogy minden jóakaró szellemi irányítás nélkül intelligens gazdává képezhesse magát és csak hosszú évek rendszertelen tanulmányozásával sajátíthatja el azon elméleti ismereteket, amelyeket az okleveles gazda szakszerű vezetés alatt már az intézetben pár év alatt elsajátított.

Anihől persze nem következik, hogy a nem-okleveles gazdatiszt magát kitűnő gazdává ki ne képezhesse. Vannak ilyenek, sok ilyen gazdatisztet ismertem és ismerek és ezek a gazdatiszti kar kitűnőségei. De mily fáradozás, odaadó szorgalom útján szerezték meg ezen ismereteket?

Az ilyen — valóban jeles — gazdatisztek től eltekintve, az életben mindig azt tapasztaltam, hogy mikor valakire azt mondták: „Tudja olyan jó gyakorlati gazdatiszt”, az ilyen rendszeren jó subalternus gazdatiszt volt, aki hűségesen végrehajtotta föllebvalói rendeletét, de az önálló gazdaság vezetésére, vagy pedig pláne reformok kezdeményezésére és keresztülvételére teljességgel képtelen volt. Hát az ilyen uri ember lehet jó majoros gazda, de semmiesetre sem gazdatiszt.

A gazdatiszti sikeres működés és önképzésnek tehát nagyon is szükséges előfeltétele a rendszeres gazdasági szakoktatás és mert a gazdatiszt működése jelentékeny közgazdasági érdeket érint, kívánatos, hogy gazdatisztekül csak iskolában szakképzett egyének alkalmaztassanak és hogy e kiváncsalm törvényhozásilag is szabályoztassék.

A gazdatiszti szakoktatás a mai formájában megfelel-e?

Nehéz kérdés! Mert ha csak arról van szó, hogy a gazdatisztjelöltet a további ön-

képzésre képesítsük, úgy a mai rendszert — természetesen több-kevesebb módosítással — alkalmasnak kellene minősítenünk. Ha azonban azt kívánjuk, hogy a szakiskolák gyakorlatilag és elméletileg is kész gazdatisztek neveljenek, akkor persze határozottan tagadólag kellene válaszolnunk. Csakhogy az ilyen tökéletes gazdatiszti szakoktatás aztán éppen a gazdatiszti állás rendkívül sokoldalúsága és sajátos üzleti természeténél fogva egyenesen képtelenség.

Mert hiszen csak képzeljük el a Magyarország különböző vidékein divó, többnyire az adott viszonyokhoz alkalmazkodó és így aránylag helyes gazdálkodási módszereket: hol van olyan gazdasági tanintézet, mely a gazdatiszt-ségre készülőt 2 év, 4—10 év, avagy egy életkoron át is kitanítsa? Hol van olyan jeles talentum, ki a gazdaságot érintő összes tudományágakat, mesterségeket és üzleti fogásokban csak kielégítő ismereteket is szerezhessen? Hiszen erre semmiféle lángész sem képes, már pedig a zsenik ugyancsak ritkán választják a gazdatiszti pályát.

Aki tehát kész gazdatisztek vár a tanintézetekről, annak fogalma sincsen a gazdasági szakoktatás természetéről, szolgáltatásának czélja és terjedelméről. *A gazdasági szakoktatás czélja nem kész gazdákat, vagy pláne gazdatisztek nevelni, hanem általános előismereteket nyújtani a fiatal gazdának arra nézve, hogy a gyakorlatban a további önképzést megkönnyítse.*

Hát persze az életben ezt sokan nem akarják megérteni és különösen nem bírják megérteni az olyan ugynevezett régi gyakorlati gazdatisztek, akik a maguk maradiságában előítélettel fogadva minden elméleti képzettséget, a fiatal irnokot rendszeren kárörömmel vegyült gúnnyal fogadják: no majd kipróbáljuk, mit tud az okleveles ifjúr.

Persze az ifjúr ilyenkor semmit sem tud. Nem tudja a napszámjegyzéket, a rendelkezési naplót, a számadásokat rendszeren vezetni, egy okmányt helyesen kiállítani, főnökének egy rendeletét helyesen végrehajtani, annál kevésbé önállóan rendelkezni. Nem ismeri a legegyszerűbb gyakorlati fogásokat, járátlan az összes termelési és tenyésztési ágazatokban és mindezek láttára a vén princípális meggyőződés-teljesen állítja: nem ér az elméleti szakoktatás semmit! A gyakorlat csinálja az embert!

Viszont a nagyvérű fiatalember, aki rettenetes önbizalommal (mert az iskolát most végzett gyerekekben mindig szörnyen nagy az önbizalom), az uradalom ősdi gazdálkodását reformáló nagyszabású tervekkel lép a szolgálatba, eleintén maga is lépten-nyomon érzi botlásait, érzi, látja, hogy princípális, a cselédek lépten-nyomon kinevetik, elkedvetlenedik és maga is beletörődik azon tudatba, hogy bizony ő nem tud semmit, annak amit az iskolában tanult, itt mihasznát sem veheti. Később azonban, ha beletörődik a praxisba, ha kinőtt a béresgazdák gondozó szárnyai alól: lassankint hasznát tanulja venni a szakintézetben szerzett ismereteinek és akkor csakhamar önállóbban és határozottabban intézkedik, mint az oktató vén princípális, mert tudja, hogy mit miért csinál.

Persze, hogy az igazán intelligens gazdatiszt, az tudja, hogy mit várhat az ilyen nyers anyagtól és aszerint bánik vele, oktatja, fékezi a fiatalembert. Letöri szarvait, de nem ő ki belőle minden önbizalmat. Ám csakhamar kiismeri, van-e gyakorlati érzék a fiatal emberben és ha van, csakhamar kifejleszti azt és a további előhaladását irányítva, megkönnyíti teljes gyakorlati kiképzését.

A gazdatisztet tényleg az élet képezi, a gyakorlat és az iskola csak előkészíti a gyakorlati ismeretek megszerzésére. Az előképzettség ilyen mérvét azonban a fiatal ember a mai iskolákon is megszeresheti, ha tanulni akar és ha egyáltalában van hajlama a gazdálkodáshoz, úgy az itt szerzett ismereteket a gyakorlatban csakhamar nagy előnnyel fogja érvényesíteni. Ha pedig nincs veleszületett gyakor-

*) Érdekessége miatt helyt adtunk az alábbi fejtegetéseknek, melyekkel azonban nem mindenben értünk egyet. (Szerk.)

lati érzelmei belőle szakiskolák. A hát nem ben-má tökéletes formok anélkül tanároknak elő a g

Gya

üzleti fogva iskolai jellegű képpen volna felkarod előbb zett g csak iskolák sulyt elő, an érvényes oktató sabb t ezidős a tud akadé az els pedig alig va ség. tanint amely

segít, náziá segül. kimut ken előirv jelleg zeti h ben i nyer egy é van a csak ban a val a nek a zetek akik nélkü akadé kozik sincs érthe

teken gyako jelleg séges tokat

a gy a ga példa lákba volna lenn pály jeser tiszté tehát

hely

lati érzeke a gazdálkodáshoz, akkor nem lesz belőle gazda, ha az összes bel- és külföldi szakiskolákat végig tanulja is.

A mai gazdasági szakoktatási rendszer tehát nem rossz, de nem is olyan jó, hogy egyben-másban javítani ne lehetne rajta. Sőt a tökéletesebb tanítás érdekében nevezetesebb reformok volnának megvalósítandók. Ezekről — anélkül, hogy beleavatkozni kívánnék a szaktanárok mesterségébe — az alábbiakban adom elő a gyakorlati életből merített nézeteimet.

Gyakorlati és elméleti gazdasági tanítás.

A gazdasági tanítás természeténél fogva üzleti és nem tudományos foglalkozás és ennél fogva nem igényel föltétlenül oly magas középiskolai előképzettséget, mint más tudományos jellegű pályák. A gazdasági tanítás tehát tulajdonképpen gyakorlati szakszerű kiképzetésre volna szüksége és ez a gyakorlat tulnyomó felkarolását indokolná. Mivel azonban, mint előbb említém, semmiféle iskolában szakképzett gazdasági tanítást nevelni nem lehet, hanem csak előkészíteni a további önképzésre, az iskolában az elméleti tanulmányokra kell a főszóval fektetni, mely általános szabályokat ír elő, amelyek később a gyakorlatban sikeresen érvényesíthetők. Csak hogy ez az elméleti szakoktatás is lehet aztán gyakorlatiasabb és magasabb tudományos jellegű. A gyakorlatias irányt ezidőszertől nálunk a gazdasági tanintézetek, a tudományosabb irányt pedig a m.-óvári gazdasági akadémiának képviselnék. Csak az a hiba, hogy az elsők nem eléggé gyakorlatiasak, az utóbbi pedig nem eléggé tudományos. Voltaképpen alig van az előadások tananyaga között különbség. És ez lényeges hiba, amely gazdasági tanintézeteink reformját szükségessé teszi és amelynek kívánalma immár közérzülétté vált.

Jelenleg a m.-óvári gazdasági akadémián érettséget, a gazdasági tanintézeteken pedig 7 gimnáziumi vagy reálosztályt kívánnak előképzetté tenni. Az óvári akadémián egy évi gyakorlati kimutatást kívánják, a gazdasági tanintézeteken pedig egy évi gyakorlati tanfolyam van előírva és ez adná meg az oktatás gyakorlatias jellegét. Mi könnyebbé van tehát a tanintézeti hallgatóknak az akadémiai hallgatóval szemben időnyereség czéljából? Semmi, mert amit nyer a 8-ik osztály mellőzésén, azt elveszti az egy évi gyakorlati tanfolyamon. És mi előnye van az akadémiai végzettségnek az életben? Ugyan csak semmi, mert a gazdasági alkalmaztatásban a tanintézet végbizonyítványa az akadémiaiával egyenrangú. De igenis meg van ez intézkedésnek ama nevezetes hátránya, hogy a gazdasági tanintézetekre többnyire olyan rossz diákok tódulnak, akiknek alapos okuk van felni az érettségitől és akik sok esetben minden komoly hivatásérzet nélkül választják e kiterő utat. Ellenben a gazdasági akadémiára nagyon sok oly fiatal ember iratkozik be, akinek annyi gyakorlati előismerete sincs, hogy az elméleti előadásokat megérthesse.

Nézetem szerint a gazdasági tanintézeteken erősebben ki kellene domborítani a gyakorlatias, az akadémiai pedig a tudományos jellegét, de egyúttal biztosítani a legszükségesebb gyakorlati előképzettséget. E feladatokat a következőképen vélném megoldhatóknak.

a) Gyakorlatias szakoktatás.

A legideálisabb szakoktatás az volna, ha a gyereket már az első középiskolai osztálytól a gazdasági szakra nevelnék, csakugy mint például a katonatiszteket a katonai reáliskolákban. E nevelési rendszernek azonban meg volna ama nevezetes hátránya, hogy lehetlenné válnék a fölserdültebb korban a szabad pályaválasztás, holott a gazdasági pálya teljesen bizonytalan a feltétlenül biztosított katonatiszti állással szemben. E nevelési rendszerrel tehát előre le kell mondanunk.

A második és nézetem szerint egyedül helyes megoldás, hogy a tanuló a 4-ik közép-

iskolai (gymnasium vagy reál) osztály végzése után vételessék fel a gazdasági tanintézetbe, ahol az első két évben a középiskola természet-tudományi tanulmányaiból, míg a 3-ik és 4-ik évben a tulajdonképpeni szaktantárgyakból nyerne alapos kiképzést.

A negyedik középszályt végzett tanuló ugyanis már bir annyi történelmi, földrajzi és irodalmi előismerettel, hogy annak alapján általános műveltségét tovább fejleszthesse. Több általános előképzettségre és tárgyakból a gazdasági pályán szüksége nincs, de annál nagyobb szüksége volna a természettudományok oly mérvű alapos elsajátítására, hogy a gazdasági szaktárgyakat teljesen és könnyen megérthesse. Ilyen tárgyak az általános és gazdasági számtan, mértan, természetrajz, természettan, vegytan és ezeket kiegészítőleg a magyar irodalom, ügyirálytan. Mindezekből csak annyit kell tanítani, amennyi a szaktárgyak megérthetésére szükséges, de ezt aztán alaposan, a legnagyobb szigorral bele kell verni a fű fejébe. Mindezek alapos elsajátítására a két első év bőven elegendő.

A harmadik és negyedik évben adatnának elő a tulajdonképpeni szaktárgyak, nevezetesen: a talajismeret és növénytermesztés, az állattenyésztés és takarmányozás, a gazdasági könyvvitel és üzeman, a kereskedelmi és jogszokások ismerete, a földmértan, gépészet és építészet, iparvegytan és némi kertészet. A három első tárgyat kivéve, az utóbbiakból csak a legszükségesebb dolgok, de ezek aztán alaposan.

Mind a négy évfolyamban csak délelőtt tartatnának elméleti előadások, míg a délutánok a gazdasági gyakorlat, rajz-, írásbeli munkák és a tanulásra fordítatnának.

E gazdasági tanintézetek internátussal kapcsolatban volnának mostani gazdasági tanintézetek gazdaságaiban elhelyezendők, ahol a tanulók ocsó, de tápláló ellátásban részesülnének és katonai vasfegyelem alatt tartatnának. A cél, hogy edzett, komoly és hivatás-szerető fiatal emberek neveltesse és a selejtes elem szigoruan kimustrálassék. Ez internátusokba azonban csak korlátolt számban vétetnének föl egészséges és ép testalkatú tanulók, jó bizonyítvány alapján. A gazdasági tanintézetek fiaiban részesülnének.

A 4. évi szaktanfolyam végzése után, a fiatal emberek lehetőleg magánbirtokosoknál és bérlőknél helyeztetnének el gyakorlatra, a fennmaradó rész pedig az állami birtokokon. Az így képzett fiatal embereket a gazdák szívesen elvállalnák gyakornokul, megadnák neki a teljes ellátást, sőt némi fizetést is. Két évi gyakorlat után boesáttatnának a gazdasági tanintézetek vizsgára, úgy, hogy nagy átlagban 20—21 éves korukban mint segédügyi alkalmaztatásra teljesen kész gazdasági tanintézetek volnának szabad szárnyakra ereszthetők. Azt hiszem, hogy így csakugyan derék és jóra való gazdasági gárdát lehetne képezni.

A gyakorlatias szakoktatás ezen módjának azon nagy előnye volna a mai gazdasági tanintézeti szakoktatással szemben, hogy a fiatal ember sokkal alaposabban volna kiképezhető, szigoru fegyelem alatt tartatnék és amellet 2 évet nyerne, vagyis már a katonai önkéntes szolgálat előtt megszerezhetné a gazdasági tanintézet oklevelet.

b) Gazdasági főiskola.

Sok fiatal ember csak az érettségi vizsga után határozza el magát a gazdasági pályára, amidőn természetesen már svő sem lehet hosszabb időre terjedő gyakorlatias kiképzésről. Részen az ilyen magasabb középiskolai végzettségű ifjak, részen pedig a magasabb tanári képzés czéljából egy nagyobb szabású gazdasági főiskola volna létesítendő, ahol tisztán tudományos elméleti szakképzésben részesülnének a hallgatók.

E gazdasági főiskola székhelye csak Buda-

pest lehetne, mivel itt találhatók fel a tudományos segédeszközök a leggazdagabb választékban. Feladata gazdák, gazdasági tanárok képzése és a földművelésügyi miniszteriumban hivatali vállalkozások előkészítése. Egy ilyen gazdasági főiskola szervezésének tárgyalása nem tartozik e cikk keretébe. Csak annyit említek föl vázlatosan, hogy itt 2—3 éves tanfolyamon, minden előzetes természettudományi ismétlések mellőzésével, kizárólag a gazdasági szak és a velők szorosabb összefüggésben levő jogi, kereskedelmi és műszaki tantárgyak adatnának elő. A tanári pályára készülők az általános tanfolyam végzése után iratkoznának be a szaktanári tanfolyamokra, míg a gazdasági pályára készülők, két évi gyakorlat után tehetnék le a gazdasági tanintézet vizsgát.

A fődolog, hogy a főiskolába, felvétel előtt a hallgatók előzetes fölvételi vizsgán igazolják oly mérvű gyakorlati ismereteiket, mely őket a szorosabb értelemben vett gazdasági szaktantárgyak megérthetésére képesíti. A fölvételi feltétel egyébként mindig az érettségi, vagy pedig a gazdasági tanintézet végbizonyítványa. Miután a főiskola hallgatói kizárólag elméleti kiképzésben részesülnek, természetesen, hogy ezektől semmi gyakorlati képzettséget követelni nem lehet. Am azért kitünő gazdasági tanintézetekké válhatnak, mert néhány évi gyakorlat után magas elméleti szakképzettségüket a gyakorlatban is igen jól érvényesíthetik.

c) Földművelés iskolák.

A gazdasági szakképzettséggel kapcsolatban emlékezzünk meg a földművelés-iskolákról, amelyek czélja egyedül és kizárólag gazdasági munkavezetők és felvigyázók képzése lehet. Mai alakjukban a földművelés-iskolák nem felelnek meg e czélnek, mert nem földművelés-iskolák nevelnek, hanem gazdasági aspiránsokat. Nézetem szerint a földművelés-iskolák a nagyobb állami birtokokon volnának elhelyezendők, ahová kizárólag a 18-ik életévüket betöltött és annál idősebb földművelés és cselédek vétetnének föl. Előfeltétel irni, olvasni és számolni tudás. A növendékek nyáron át rendszeres gazdasági munkát végeznének, télen át pedig a gazdasági munkán kívül naponta két órán át a legelemibb ismeretekre kiterjedő gazdasági szakoktatásban részesülnének. Miután az illetők rendes cselédmunkát végeznének, az intézet éléimeznék, ruháznák őket és azonkívül csekély díjazásban is részesülnének. Így azután lehetne jó felvigyázó munkásembeket képezni, míg a mostani félig urat, félig parasztot nevelő földművelés-iskolák egyáltalában nem felelhetnek meg kitűzött czéljuknak.

d) Egységes szakoktatás.

Miként már korábban kifejtettük, a gazdasági tanintézetek felsőbb gazdasági szakoktatás ma meglehetősen kiegyenlített, mert hiszen a gazdasági tanintézetek és az akadémiai tanrendje és előadási anyaga csaknem ugyanaz. Részemről e rendszer ellen csak azon kifogásom van, hogy a gazdasági tanintézetekbe már a hetedik középiskolai osztályból felveszik a hallgatókat és így a gazdasági pályára csábítják az érettségi vizsgálatnál felő selejtesebb elemeket. Ha már a gazdasági szakoktatást magasabb színvonalon akarják tartani és a nem arra hivatott elemeknek e pályára fordulását megnehezíteni, akkor szabják meg mindenütt egységesen az érettségin alapuló előképzettséget és térjenek át tisztán az elméleti szakoktatásra. Lehetséges, hogy így majd nagyon is meg fog csökkenni a gazdasági tanintézeti hallgatók száma, de ez nem baj, mert a gazdasági pálya ma már ugyis túl van zsufolva és az ma inkább hanyatlóban, mint emelkedőben van. Hogy az ily felsőbb gazdasági tanintézetek igen jó anyagot fognak szolgáltatni a gazdasági kar kiegészítésére, az annyival is inkább kétségtelen, hogy csak az arra hivatást érző ifjak lépjenek a gazdasági pályára.

Végkövetkezések.

A gazdatiszti szakoktatás reformálására tehát szükség van, akár az egységes szakoktatás behozatala, akár pedig a gyakorlatias és tudományos jellegű szakképzés erőteljesebb kidomborításával. En az általam javasolt gyakorlatias szakoktatást a legalkalmasabbnak vélem a jóra való gyakorlati gazdatisztek kiképzésére. De a magasabb nivóju elméleti szakoktatástól is megfelelő eredményeket várok, ha biztosítják az előzetes gyakorlati ismereteket, szigorítják a fegyelmet és a vizsgálatokat és végül ha a végzett hallgatókat csak két évi gyakorlat után bocsájtják a gazdatiszti képesítő vizsgálatra. Hogy a tananyagot hogyan és miként osztják be, az a gazdaságtanfériak dolga; csak annyit hangsúlyozok, hogy amennyiben az előkészítő tantárgyakat, illetve azok ismétlését is megtartják az előadások keretében, akkor a tanfolyamot legalább is három évre kell kiterjeszteni és különös súlyt kell fektetni a kereskedelmi szokások, szerződés-kötések, adóviszonyok stb. alapos tanítására, mert ezek ismerete nélkül a legjobb gazda sem érvényesítheti gazdasági szaktudását kellőképen, a mezőgazdálkodás jövedelmezőségének fokozásában.

A gazdatiszti szakoktatás illetén reformálásának azonban természetes következménye illetőleg előzménye csak az lehet, hogy a gazdatiszti czím viselése és egyáltalában bizonyos adójövedelmű birtokokon a gazdaságok kezelése kizárólag okleveles gazdáknak biztosítottassék. Mert amíg minden képesítő nélkül is lehet vállalni gazdatiszti szolgálatot, addig az ilyen szigorítás csak elriasztó jellegű lehet. Ha már egy érettségizett fiatal ember pályát keres, inkább választja a tudományos képesítésnek fentartott és biztosított pályákat, mint a gazdatiszti, ahol a sok tanulással és önfeláldozó munkásságával még csak tisztességes társadalmi helyzetet sem vivhat ki magának.

Mallaskovszki Tádé.

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők bizonyítványmáslataikat tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal szíveskedjenek irodánkhoz fordulni. Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmáslatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszazáraztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló számra hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdető óhajító földbirtokosoknak is, ha egyesületünk tagjai sorába lépnek.

Állást keresők.

Főtiszti, kezelői, intézői vagy segéd-tiszti állás betöltésére ajánlkozunk.

696. Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett, több évi gyakorlattal bíró nőten, ág. evang. vallású fiatal ember nagyobb uradalomban segéd-tiszti vagy kisebb gazdaságban ispáni állást keres. Jelenlegi állásátmielőbb változtatni óhajtaná.

697. Több évi gyakorlatl bíró, gazd. tanintézetet végzett román kath. vallású fiatal ember önálló kezelői állást keres.

698. Kassai tanintézetet végzett, katonakötelezettségének eleget tett nőten, román kath. vallású fiatal ember számvivői állást keres.

699. Kassai tanintézetet végzett, több évi gyakor-

lattal bíró román kath. vall. nőten fiatal ember, aki a német és a tót nyelvet is bírja, önálló gazdatiszti állást keres.

700. Csákvai földmivessiskolát és a keszthelyi gazd. tanintézetet, a gépkezelői tanfolyamot ugyanott végzett ág. evang. nőten fiatal ember önálló állást keres.

701. Magyaróvári gazd. akad. végzett, román kath. vallású nőten fiatal ember, aki a német és a román nyelvet is bírja, intézői állást keres.

702. Kassai gazd. tanintézetet, m. óvári gazdasági akad. végzett nőten román kath. vall. 24 éves egyén, aki a magyar és német

nyelvet szóban és írásban, a tót nyelvet szóban bírja, a gépkezelői vizsgát jó sikerrel letette, gazdasági praxissal bír, egy nagyobb uradalomhoz mint gyakor-nok teljes ellátás, fűtés, világítás, lakás és havi 40 korona készpénz mellett azonnali belépésre állást keres.

703. Keszthelyi gazd. tanintézetet végzett román kath. vall., több évi gyakorlattal bíró fiatal ember azonnali belépésre segéd-tiszti állást keres.

704. Gazdasági tanintézetet végzett ev. ref. vall., nőten, több évi gyakorlattal, a gazdaság minden ágában jártas fiatal ember mielőbbi belépésre segéd-tiszti állást keres.

705. Magyaróvári gazd. akad. végzett nőten, ref. vallású, a czukorrépa és a dohánytermesztésben, téglá- és cserépgyártásban jártas fiatalember kerületi kezelői állást keres.

706. Gazd. tanintézetet végzett ág. evang. vall. fiatalember, aki a német, tót nyelvet bírja, ménes-uraud. működött, szeszgyártásban jártas, segéd-tiszti állást keres.

707. Kassai tanintézetet végzett ev. ref. vall. nőten fiatalember segéd-tiszti állást keres.

708. Debreczeni gazd. tanintézetet végzett, nős, gyermektelen, ágost. ev. vall. gazdatiszt, aki a tejjgazdasághoz és a szesz-főzéshez is ért, magyar. német nyelvet bírja, több évi gyakorlattal rendelkezik, mielőbbi belépésre önálló gazdatiszti állást keres.

709. Több évi gyakorlatl, debreczeni gazd. tanint. végzett nős román kath. vall. gazdatiszt állást keres.

710. Kassai tanint. végzett, nős, román kath. vallású gazdatiszt, ki a magyar és német szó és írásban, a szerb, román nyelvet szóban bírja, jártas a dohány- és czukorrépa-termesztésben és tejjgazdaság vezetésében, intézői állást keres.

711. Magyaróvári gazd. akad. vinctellér-képezdét végzett, nős, román kath. gazdatiszt, aki a vaj-, szesz- és téglagyártásban, gyümölcs- és szőlőtermelés és borkészítésben is jártas, kezelő-gazdatiszti állást keres.

712. Több évi gyakorlatl rendelkező nős, román kath., gazd. tanintézetet

végzett gazdatiszt megfelelő állást keres.

713. Debreczeni gazdasági tanintézetet végzett nős, ág. ev. vallású gazdatiszt, aki a magyar, német, tót, szerb nyelvet beszél, kezelőtiszti állást keres.

714. Keszthelyi gazd. tanintézetet végzett nős gazdatiszt mielőbbi belépésre állást keres.

715. Gazd. tanintézetet végzett román kath. vallású és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt megfelelő állást keres.

716. Kolozsmonostori gazd. tanintézetet végzett nős (gyermektelen), román kath., vall. sertésenyésztés és hizlalásban jártas gazdatiszt mielőbbi belépésre állást keres.

717. Magyaróvári gazd. akad. végzett nős (gyermektelen), román kath. vall., magyar, német, francia nyelvet tökéletesen bír, a kettős könyvtartásban jártas gazdatiszt számtartói állást keres.

718. Földmivessisk. végzett ág. evang. vallású fiatalember mielőbbi belépésre ispáni állást keres.

719. Jászberényi földmivessiskolát végzett ev. ref. vallású, nőten fiatalember, aki a kertészetben, szőlőszetben, méhészetben jártas, ispáni állást keres.

720. Tarcsai vinctellér-képezd., rimaszombati földmivessiskolát, sárvári tejjgazdasági szakiskolát végzett nős (gyermekt.), ref. vall. egyén, aki a szőlészetet és gyümölcsészetet is ért, önálló ispáni állást keres.

721. Földmivessisk. végzett nős, a gazdaság minden ágában jártas egyén ispáni állást keres.

722. Rimaszombati földmivessiskolát végzett nős, több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt mielőbbi belépésre ispáni állást keres.

Az előbb közölt állás-keresőkön kívül irodánkban több, tanintézetet egyáltalán nem végzett és több földmivessiskolát végzett gazda van előjegyezve, a kik nagy részben önálló, rendelkezési állásokra pályáznak, részben irnoki és segéd-tiszti állások betöltésére ajánlkozunk. Bizonyítványmáslataikat irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

I. Politikai napilapok, szakközlönyök, szép-irodalmi és élelzapok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagjai” kedvezményes áron, az egyesületi iroda útján fizethetnek elő.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árengedmény 25%

Borászati Lapok. Szerkeszti Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél év 2 frt 50 kr. Tagjainknak egész évre 4 frt, fél évre 2 frt. 20%

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Papnövelde-utca 8. 32-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árengedmény 30%

Hazánk. Politikai és közgazdasági napilap. A Magyar Gazdaszövetség közlönye. Rendes heti mellékletei a „Vasárnap” és a „Szövetkezés”. Az év végén

minden előfizető díjtalanul megkapja az „Agrár Album”. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szent-Királyi-u. 28. Előfizetési ár egy évre 28 kor., tagjainknak 20 korona.

Képes Néplap. Előfizetési ára 1/4 évre 70 kr., 1/2 évre 1 frt 20 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezménnyel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Hírlap. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, V., Honvéd-u. 4. Előfizetési ára 14 frt. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvezménnyel fizethetnek elő a lapra.

Magyar Gazdák Lapja. Gazdasági szakközlöny. Kiadóhivatal Budapest, Baross-tér 14. Előfizetési ára egy

évre 8 forint, tagjainknak 4 frt. árengedm. 50%

Pesti Napló. Politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, VI. Teréz-körút 23. Egész évre 14 frt helyett 12 frt, félévre 7 frt helyett 6 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. helyett 3 frt. 14-30%

Politikai Újdonságok. Előfizetési ára 1/4 évre 1 frt 25 kr. Egyesületünk tagjai irodánk útján 15% kedvez-

ményel fizethetnek elő a lapra.

Urambátym. Humorisztikus hetilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Egyetem-u. 4. Előfizetési ára egész évre 8 frt, tagjainknak 6 ft. 25%

Üstökös a legrégibb magyar élelzap. Kiadóhivatal Budapest, Honvéd-utca 4. 41-ik évfolyam. Előfizetési ára egész évre 8 frt helyett 6 frt. 25%

Kedvezmények egyesületi tagok részére.

Gyárosok és kereskedők.

Bächer Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ekék és egyéb talajmivelő eszközök, áreng. 10%

Brünnertestvérek. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%

Calderoni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látcsövek, hőmérők 100%

Ditmar R. Budapest, V., Fűrdő- és Nádor-utca sarok. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%

Dóna Döme és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papír, írószerek, nyomtatványok és följegyzési könyvek raktára, áreng. 5%

Elsinger M. J. és fiai Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, ponyvák, zsákok, kendertömlők, esőköpenyeg és gazdasági sátorok, árengedmény 5%

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Nyergék, lószerszámok, bőrdöngők és utitáskák, lópokróczok, istálló- és tisztító szerek, 50%

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrássy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százados mérlegek 100%

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 34. Műszaki és gazdasági kellékek, szerszámok, fúreszek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépolajok, olíva gépolaj, 150%

Fuchs G. Budapest, VII., Károly-körút 1. Gazdasági gépek, tizedes és százados mérlegek, árengedmény 50%

Fischer J. Budapest, V., Nádor-utca 31-33., vizmentes szövetek, ponyvák és zsákok vásárlásánál egyesületünk tagjai részére árjegyzéki áraihoz 60% árengedményt ad.

Geitner és Rausch. Budapest, Andrássy-ut 8. Műszaki, gazdasági és szerszám-üzlet. Háztartási és sportcikk. Malomkőgyár. A gazdatiszt urak bevásárlásánál a legmagasabb engedményben részesülnek. Kívánatra külön árajánlattal készségesen szolgálunk.

Groag Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérnemű, férfi ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők; fűzők és kötött áruk, stb. áreng. 60%

Glass és Társa. Budapest, IV., Múzeum-körút 5. Uri fehérnemű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-áruk, árengedmény 50%

Hatschek Emil. Budapest, Andrássy-ut 13. Lát-szerek és norinbergi disz-műáruk, árengedmény 100%

Országos gépész- és művezető-egyesület és nyugdíjintézet szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közölyne: „Magyar Gépipar” évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, Köztelek.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászfegyverek és vadászkellékekből (töltények kivételével) 50%

Kánitz C. és Fiai. Budapest, Dorottya-utca 10. Papír- és írószerek, nyomtatványok, amerikai írógépek, árengedmény 100%

Kontur Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Úveg és porcellán készletek és hasznalati edények; képezetek és tábla-úveg raktár, áreng. 100%

Kirner József. Budapest, IV., Szervita-tér 2. Vadászfegyverek és vadászkellékek, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 100%

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyártású gazdasági gépek és eszközök gyári árából, 100%

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papír, író és rajzszerek, 100%

Kunz József és társa. Budapest, V., Deák-tér 1. Vágyon, fehérnemű, szövetek és pokrócz áruk 50%

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vágyon, fehérnemű, női és uri divatcikk. szövet-áru, árengedmény 50%

Kalmár Zs. és Társa. Budapest, VI., Váci-körút 61. Különléges termény-tisztító gépek gyári raktára, árjegyzéki áraihoz egyesületünk tagjai részére 100%-ot engedélyez.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 3. Disz-mű-áruk és uri divatáruk, 100%

Lászlóczy Gyula. Budapest, IV., Egyetem-u. 7. Férfi és női ruha-raktár, 50%

Lakos Nándor. Friedländer József mezőgazdasági gép- és szélmotor- és szivattyúgyár magyarországi vezérképviselete és főraktára Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. sz. Árengedmény 10-17 1/2% ig.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. Kész férfi és női ruha-raktár, ruha szövetek, árengedmény 50%

Molnar és Moser. Budapest, Koronaherceg-u. 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyógyáruk, vegyszerek, köt-szerek, árengedmény 100%

Magyar fém- és lámpa-áru gyár r.-t. Budapest, V., Gizellatér 1., VI., Teréz-körút 1., VIII. Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 100%

Melichár Ferencz. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 100%

G

ME

Eg

Az Orsz

Az Országos

Lap

A „G

Magyar gaz

egyesületéne

a „Köztelek

és szolgál

a „Köztelek

szorosan g

kozhatott,

az anyala

rovatába va

tárgyalnu

hogy lapu

jóformán

nagyon eg

egyesület

bizásából

függetlenü

ban bocsá

tisztán ga

foglalkozn

mezőgazd

kérdéseket

különösen

legesen a

jából kivá

A lap

tek Orsz. E

változik e

talos lapj

kérjük lap

lapunk lell

nivóját fo

ügyének

szíveskedj

tisztelt ol

az irányb

kar érdek

hessen ki

A „G

havonkint

fog megje

Azon

még hátral

kat mielőb

Ne